

I

(Akty ustawodawcze)

ROZPORZĄDZENIA

ROZPORZĄDZENIE PARLAMENTU EUROPEJSKIEGO I RADY (UE) 2021/177

z dnia 10 lutego 2021 r.

zmieniające rozporządzenie (UE) nr 223/2014 w odniesieniu do wprowadzenia szczególnych środków reagowania na kryzys związany z epidemią COVID-19

PARLAMENT EUROPEJSKI I RADA UNII EUROPEJSKIEJ,

uwzględniając Traktat o funkcjonowaniu Unii Europejskiej, w szczególności jego art. 175 akapit trzeci,

uwzględniając wniosek Komisji Europejskiej,

po przekazaniu projektu aktu ustawodawczego parlamentom narodowym,

uwzględniając opinię Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego ⁽¹⁾,

po konsultacji z Komitetem Regionów,

stanowiąc zgodnie ze zwykłą procedurą ustawodawczą ⁽²⁾,

a także mając na uwadze, co następuje:

- (1) Rozporządzeniem Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 223/2014 ⁽³⁾ ustanowiono przepisy mające zastosowanie do Europejskiego Funduszu Pomocy Najbardziej Potrzebującym (zwanego dalej „Funduszem”).
- (2) W dniu 17 listopada 2017 r. Parlament Europejski, Rada i Komisja proklamowały wspólnie Europejski filar praw socjalnych (zwany dalej „filarem”) jako odpowiedź na wyzwania społeczne w Unii. W filarze określono 20 zasad, które dzielą się na trzy kategorie: równe szanse i dostęp do zatrudnienia; uczciwe warunki pracy; ochrona socjalna i włączenie społeczne. W celu zapewnienia sprawiedliwej społecznie i odpornej odbudowy gospodarki, działania w odpowiedzi na kryzys związany z epidemią COVID-19 powinny opierać się na tych 20 zasadach.
- (3) Państwa członkowskie zostały w sposób bezprecedensowy dotknięte kryzysem związanym z epidemią COVID-19. Kryzys ten wywołał poważne skutki gospodarcze i społeczne, pogorszył sytuację ponad 20 % ludności Unii zagrożonej ubóstwem lub wykluczeniem społecznym, pogłębił podziały społeczne, spowodował utratę kolejnych miejsc pracy i wzrost bezrobocia oraz pogłębił nierówności. Doprowadziło to do wyjątkowej sytuacji, której należy pilnie stawić czoła za pomocą szczególnych środków zgodnych z filarem. Kryzys wywołał również nieproporcjonalnie

⁽¹⁾ Dz.U. C 311 z 18.9.2020, s. 82.

⁽²⁾ Stanowisko Parlamentu Europejskiego z dnia 21 stycznia 2021 r. (dotychczas nieopublikowane w Dzienniku Urzędowym) oraz decyzja Rady z dnia 2 lutego 2021 r.

⁽³⁾ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 223/2014 z dnia 11 marca 2014 r. w sprawie Europejskiego Funduszu Pomocy Najbardziej Potrzebującym (Dz.U. L 72 z 12.3.2014, s. 1).

poważne skutki społeczno-gospodarcze wobec kobiet i dziewcząt, prowadząc w coraz większym stopniu do feminizacji ubóstwa. Komisja i państwa członkowskie powinny nadal zapewniać równość mężczyzn i kobiet oraz uwzględnianie zarówno zasady niedyskryminacji, jak i perspektywy płci, na różnych etapach i we wszystkich działaniach Funduszu, zgodnie z Kartą praw podstawowych Unii Europejskiej.

- (4) Kryzys związany z COVID-19 ma bardzo negatywny wpływ na Fundusz i na zdolność organizacji partnerskich do udzielania wsparcia osobom najbardziej dotkniętym kryzysem. Od czasu utworzenia Funduszu w 2014 r. możliwe było udzielanie z niego pomocy 13 mln osób rocznie, w tym około 4 mln dzieci. Niestety liczba osób cierpiących na niedostatek żywności i dotkniętych deprivacją materialną rośnie ze względu na kryzys, a osoby najbardziej potrzebujące stoją w obliczu szczególnych zagrożeń i dodatkowych trudności. Ponadto kryzys jeszcze bardziej utrudnia włączenie społeczne osób najbardziej potrzebujących. Państwa członkowskie stają w związku z tym w obliczu rosnących potrzeb w zakresie wsparcia z Funduszu.
- (5) Aby zamortyzować odczuwane przez gospodarkę i społeczeństwo ogromne wstrząsy, które spowodowały dodatkowe obciążenie systemów zabezpieczenia społecznego w państwach członkowskich i poważnie utrudniły funkcjonowanie rynku wewnętrznego ze względu na wyjątkowe ograniczenia wprowadzone przez państwa członkowskie w celu powstrzymania epidemii COVID-19, w dniu 23 kwietnia 2020 r. Rada Europejska z zadowoleniem przyjęła plan odbudowy zawierający solidny komponent inwestycyjny, wezwała do ustanowienia Instrumentu Unii Europejskiej na rzecz Odbudowy i zleciła Komisji przeanalizowanie potrzeb, tak aby środki mogły zostać skierowane do najbardziej dotkniętych sektorów i obszarów geograficznych Unii, przy jednoczesnym sprecyzowaniu powiązania tych środków z wieloletnimi ramami finansowymi na lata 2021–2027.
- (6) Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2020/2221 ⁽⁴⁾ udostępnia zasoby dodatkowe w celu wsparcia państw członkowskich w ich kryzysowych działaniach naprawczych w kontekście epidemii COVID-19 oraz w przygotowywaniu uwzględniającej aspekty społeczne, odpornej i trwałej odbudowy gospodarki i społeczeństwa. W celu zapewnienia skutecznej reakcji na społeczne skutki epidemii COVID-19 dla osób najbardziej potrzebujących, rozporządzenie to przewiduje przydział zasobów dodatkowych na rzecz Funduszu według uznania państwa członkowskiego i stosownie do jego potrzeb. Państwa członkowskie powinny przy tym należycie uwzględnić wzrost liczby osób najbardziej potrzebujących od czasu wybuchu epidemii COVID-19, wziąć pod uwagę kluczową rolę Europejskiego Funduszu Społecznego (EFS) w eliminowaniu ubóstwa i zwalczaniu wykluczenia społecznego oraz utrzymywać potencjał operacyjny EFS. Poza tym konieczne jest ustalenie pułapów dotyczących przydziału zasobów dodatkowych na pomoc techniczną państw członkowskich. Ze względu na spodziewane szybkie wydatkowanie zasobów dodatkowych zobowiązania dotyczące tych zasobów dodatkowych powinny również zostać umorzone w momencie zamknięcia programów.
- (7) Do niniejszego rozporządzenia zastosowanie mają horyzontalne przepisy finansowe przyjęte przez Parlament Europejski i Radę na podstawie art. 322 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej (TFUE). Przepisy te, ustanowione rozporządzeniem Parlamentu Europejskiego i Rady (UE, Euratom) 2018/1046 ⁽⁵⁾, określają w szczególności procedurę ustanawiania i wykonywania budżetu w drodze dotacji, zamówień, nagród i wykonania pośredniego oraz przewidują kontrole wykonywania obowiązków przez podmioty upoważnione do działań finansowych. Przepisy przyjęte na podstawie art. 322 TFUE obejmują również ogólny system warunkowości służący ochronie budżetu Unii.
- (8) W przypadku przyjmowania środków mających na celu ochronę budżetu Unii, kluczowe jest należyte zabezpieczenie uzasadnionych interesów ostatecznych odbiorców i beneficjentów.

⁽⁴⁾ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2020/2221 z dnia 23 grudnia 2020 r. zmieniające rozporządzenie (UE) nr 1303/2013 w odniesieniu do zasobów dodatkowych i przepisów wykonawczych w celu zapewnienia pomocy na wspieranie kryzysowych działań naprawczych w kontekście pandemii COVID-19 i jej skutków społecznych oraz przygotowanie do ekologicznej i cyfrowej odbudowy gospodarki zwiększającej jej odporność (REACT-EU) (Dz.U. L 437 z 28.12.2020, s. 30).

⁽⁵⁾ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE, Euratom) 2018/1046 z dnia 18 lipca 2018 r. w sprawie zasad finansowych mających zastosowanie do budżetu ogólnego Unii, zmieniające rozporządzenia (UE) nr 1296/2013, (UE) nr 1301/2013, (UE) nr 1303/2013, (UE) nr 1304/2013, (UE) nr 1309/2013, (UE) nr 1316/2013, (UE) nr 223/2014 i (UE) nr 283/2014 oraz decyzję nr 541/2014/UE, a także uchylające rozporządzenie (UE, Euratom) nr 966/2012 (Dz.U. L 193 z 30.7.2018, s. 1).

- (9) W celu zapewnienia, aby państwa członkowskie miały wystarczające środki finansowe do celów szybkiej realizacji kryzysowych działań naprawczych w związku z wpływem kryzysu związanego z COVID-19 na ubóstwo i wykluczenie społeczne oraz do przygotowania uwzględniającej aspekty społeczne, odpornej i trwałej odbudowy gospodarki i społeczeństwa, należy zapewnić wyższy poziom płatności zaliczkowych w celu szybkiej realizacji działań wspieranych za pomocą zasobów dodatkowych. Poziom płatności zaliczkowych powinien zapewnić państwom członkowskim środki na zorganizowanie jak najwcześniejszych wypłat zaliczek dla beneficjentów w celu zapewnienia im natychmiastowej pomocy oraz na dokonanie zwrotu kosztów beneficjentom w krótkim terminie po otrzymaniu wniosków o płatność.
- (10) W celu zmniejszenia obciążenia budżetów publicznych w związku z kryzysowymi działaniami naprawczymi w kontekście epidemii COVID-19 oraz przygotowania uwzględniającej aspekty społeczne, odpornej i trwałej odbudowy gospodarki i społeczeństwa należy wyjątkowo umożliwić państwom członkowskim wnioskowanie o dofinansowanie na poziomie 100 % w odniesieniu do wsparcia zasobów dodatkowych.
- (11) Aby państwa członkowskie mogły szybko dostosowywać środki w ramach Funduszu w odpowiedzi na epidemię COVID-19, należy ustanowić przepisy szczególne precyzujące zakres pomocy technicznej.
- (12) Zgodnie z rozporządzeniem Rady (UE) 2020/2094 ⁽⁶⁾ i w granicach środków przydzielonych na mocy tego rozporządzenia należy wdrażać środki w ramach niniejszego Funduszu, aby zaradzić bezprecedensowemu skutkowi kryzysu związanego z COVID-19. Zasoby dodatkowe powinny być wykorzystane w terminach przewidzianych w tym rozporządzeniu i z zastrzeżeniem stosownych warunków przewidzianych w tym rozporządzeniu oraz w rozporządzeniu (UE) 2020/2221.
- (13) Ponieważ cel niniejszego rozporządzenia, a mianowicie zareagowanie na skutki epidemii COVID-19 i jej konsekwencje społeczno-gospodarcze dla osób najbardziej potrzebujących, nie może zostać osiągnięty w sposób wystarczający przez państwa członkowskie, natomiast ze względu na jego rozmiary i skutki możliwe jest jego lepsze osiągnięcie na poziomie Unii, może ona podjąć działania zgodnie z zasadą pomocniczości określoną w art. 5 Traktatu o Unii Europejskiej. Zgodnie z zasadą proporcjonalności, określoną w tym artykule, niniejsze rozporządzenie nie wykracza poza to, co jest konieczne do osiągnięcia tego celu.
- (14) Ze względu na pilny charakter sytuacji związanej z epidemią COVID-19 właściwe jest, aby niniejsze rozporządzenie weszło w życie następnego dnia po jego opublikowaniu w *Dzienniku Urzędowym Unii Europejskiej*.
- (15) Art. 135 ust. 2 Umowy o wystąpieniu Zjednoczonego Królestwa Wielkiej Brytanii i Irlandii Północnej z Unii Europejskiej i Europejskiej Wspólnoty Energii Atomowej ⁽⁷⁾ stanowi, że zmiany w rozporządzeniu Rady (UE, Euratom) nr 1311/2013 ⁽⁸⁾ lub decyzji Rady 2014/335/UE, Euratom ⁽⁹⁾, które przyjęto w dniu wejścia w życie wspomnianej umowy lub po tej dacie, nie będą miały zastosowania do Zjednoczonego Królestwa w zakresie, w jakim wpływają na zobowiązania finansowe Zjednoczonego Królestwa. Wsparcie na mocy art. 6a rozporządzenia (UE) nr 223/2014 finansuje się w odniesieniu do lat 2021 i 2022 ze zwiększenia pułapu zasobów własnych Unii, co miałyby wpływ na zobowiązania finansowe Zjednoczonego Królestwa. W związku z tym wsparcie to nie powinno mieć zastosowania do Zjednoczonego Królestwa ani na jego terytorium.
- (16) Należy zatem odpowiednio zmienić rozporządzenie (UE) nr 223/2014,

⁽⁶⁾ Rozporządzenie Rady (UE) 2020/2094 z dnia 14 grudnia 2020 r. ustanawiające Instrument Unii Europejskiej na rzecz Odbudowy w celu wsparcia odbudowy w następstwie kryzysu związanego z COVID-19 (Dz.U. L 4331 z 22.12.2020, s. 23).

⁽⁷⁾ Umowa o wystąpieniu Zjednoczonego Królestwa Wielkiej Brytanii i Irlandii Północnej z Unii Europejskiej i Europejskiej Wspólnoty Energii Atomowej (Dz.U. L 29 z 31.1.2020, s. 7).

⁽⁸⁾ Rozporządzenie Rady (UE, Euratom) nr 1311/2013 z dnia 2 grudnia 2013 r. określające wieloletnie ramy finansowe na lata 2014–2020 (Dz.U. L 347 z 20.12.2013, s. 884).

⁽⁹⁾ Decyzja Rady 2014/335/UE, Euratom z dnia 26 maja 2014 r. w sprawie systemu zasobów własnych Unii Europejskiej (Dz.U. L 168 z 7.6.2014, s. 105).

PRZYJMUJĄ NINIEJSZE ROZPORZĄDZENIE:

Artykuł 1

W rozporządzeniu (UE) nr 223/2014 wprowadza się następujące zmiany:

1) art. 6 ust. 2 otrzymuje brzmienie:

„2. Z wyjątkiem zasobów dodatkowych przydzielonych w odpowiedzi na epidemię COVID-19, o których mowa w art. 6a, przydział środków z Funduszu na lata 2014–2020 dla każdego państwa członkowskiego jest określony w załączniku III. Minimalna kwota przypadająca na każde państwo członkowskie wynosi 3 500 000 EUR na cały ten okres.”;

2) dodaje się artykuł w brzmieniu:

„Artykuł 6a

Zasoby dodatkowe w odpowiedzi na kryzys związany z epidemią COVID-19

1. W przypadku gdy państwo członkowskie uzna to za stosowne, zasoby, o których mowa w art. 6 ust. 1 niniejszego rozporządzenia, zwiększa się w odpowiedzi na kryzys związany z epidemią COVID-19, zgodnie z art. 92b ust. 5 akapit siódmy rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1303/2013 (*) oraz na stosownych warunkach określonych w tym ustępie. Te zasoby dodatkowe stanowią zewnętrzne dochody przeznaczone na określony cel, o których mowa w art. 3 ust. 1 rozporządzenia Rady (UE) 2020/2094 (**), i podlegają przepisom art. 3 ust. 3, 4, 7 i 9 tego rozporządzenia. Zasoby dodatkowe mogą wpłynąć na zobowiązania budżetowe na lata 2021 i 2022.

2. Na zasadzie odstępstwa od art. 7 ust. 1 czas trwania programów operacyjnych, na które wykorzystuje się zasoby dodatkowe zgodnie z ust. 1 niniejszego artykułu, kończy się w dniu 31 grudnia 2022 r.

3. Na zasadzie odstępstwa od art. 38 akapit pierwszy niniejszego rozporządzenia zobowiązania budżetowe dotyczące zasobów dodatkowych przewidzianych dla każdego programu zostaną zaciągnięte w latach 2021 i 2022.

Na zasadzie odstępstwa od art. 59 ust. 1 niniejszego rozporządzenia zobowiązania budżetowe dotyczące zasobów dodatkowych zostają anulowane zgodnie z przepisami mającymi zastosowanie do zamknięcia programów.

4. Oprócz płatności zaliczkowych, o których mowa w art. 44 ust. 1, Komisja wypłaci, po podjęciu decyzji zatwierdzającej zmianę w programie w celu przydziału zasobów dodatkowych, kwotę płatności zaliczkowej w wysokości 11 % zasobów dodatkowych przydzielonych na rok 2021 r.

Kwota wypłacona w ramach początkowych płatności zaliczkowych, o których mowa w akapicie pierwszym, zostaje całkowicie rozliczona w sprawozdaniach finansowych Komisji nie później niż w momencie zamknięcia programu.

5. Na zasadzie odstępstwa od art. 20 do zasobów dodatkowych, o których mowa w ust. 1 niniejszego artykułu, można stosować poziom współfinansowania w wysokości do 100 %.

(*) Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1303/2013 z dnia 17 grudnia 2013 r. ustanawiające wspólne przepisy dotyczące Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego, Funduszu Spójności, Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich oraz Europejskiego Funduszu Morskiego i Rybackiego oraz ustanawiające przepisy ogólne dotyczące Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego, Funduszu Spójności i Europejskiego Funduszu Morskiego i Rybackiego oraz uchylające rozporządzenie Rady (WE) nr 1083/2006 (Dz.U. L 347 z 20.12.2013, s. 320).

(**) Rozporządzenie Rady (UE) 2020/2094 z dnia 14 grudnia 2020 r. ustanawiające Instrument Unii Europejskiej na rzecz Odbudowy w celu wsparcia odbudowy w następstwie kryzysu związanego z COVID-19 (Dz.U. L 4331 z 22.12.2020, s. 23).”;

3) art. 27 ust. 4 otrzymuje brzmienie:

„4. Z inicjatywy państw członkowskich oraz z zastrzeżeniem pułapu 5 % alokacji Funduszu w momencie przyjmowania danego programu operacyjnego i 5 % zasobów dodatkowych, o których mowa w art. 6a ust. 1, w ramach danego programu operacyjnego można finansować działania dotyczące przygotowania, zarządzania, monitorowania, pomocy administracyjnej i technicznej, audytu, informowania, kontroli i ewaluacji niezbędne do wdrażania Funduszu, w tym w zakresie przygotowywania i kosztów operacyjnych systemów bonów, w przypadku gdy koszty te są ponoszone przez instytucję zarządzającą lub inny podmiot prawa publicznego, który nie jest organizacją partnerską. W ramach programu operacyjnego można również finansować pomoc techniczną i budowanie zdolności organizacji partnerskich i innych podmiotów zaangażowanych we wdrażanie Funduszu, w tym w celu zwiększenia zdolności do reagowania kryzysowego w odpowiedzi na epidemię COVID-19. Działania, o których mowa w niniejszym ustępie, mogą dotyczyć kolejnego okresu programowania, w tym w celu zapewnienia dalszego wsparcia ze środków Funduszu za pośrednictwem innych funduszy unijnych.”;

4) dodaje się artykuł w brzmieniu:

„Artykuł 63a

Stosowanie

Art. 6a nie stosuje się do Zjednoczonego Królestwa ani na jego terytorium. Odniesienia do państw członkowskich w tym artykule należy rozumieć jako nieobejmujące Zjednoczonego Królestwa.”.

Artykuł 2

Niniejsze rozporządzenie wchodzi w życie następnego dnia po jego opublikowaniu w *Dzienniku Urzędowym Unii Europejskiej*.

Niniejsze rozporządzenie wiąże w całości i jest bezpośrednio stosowane we wszystkich państwach członkowskich.

Sporządzono w Brukseli dnia 10 lutego 2021 r.

W imieniu Parlamentu Europejskiego

D.M. SASSOLI

Przewodniczący

W imieniu Rady

A.P. ZACARIAS

Przewodniczący
